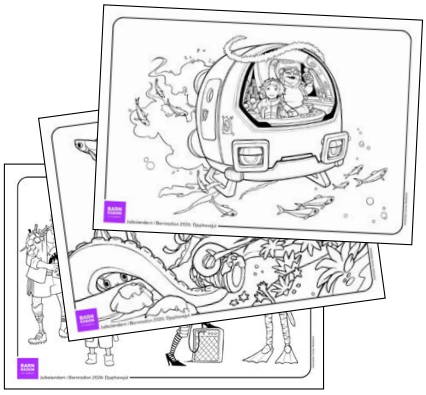

Illustration: Emmy Wahlbäck

Lärarhandledning till Julkalendern 2026: Djuphavsjul

Innehåller färgläggningsbilder!

Inspiration till en mysig lyssningsstund med klassen.
Grundskola åk 1–6.
Kopplingar till Lgr 22.

I samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten:
Åk 6–9 anpassad grundskola och individuella programmet i anpassad gymnasieskola.
Handledning med kopplingar till Lgra 22 och Lgyan 25.

BARN RADION
sverigesradio

Skapare, manusförfattare och illustratör

Foto: Lina Arvidsson

Grundidé skapad av
Moa Lundqvist

Foto: Lina Arvidsson

Grundidé skapad av
Dilan Apak

Foto: Alexander Donka

Grundidé skapad av
Cynthia Guarachi

Foto: Hans Ahlm

Manusförfattare
Daniel Karlsson

Foto: Axel Feij

Manusförfattare
Malin Marmgren

"Ett spännande juläventyr om hopp, vänskap, djuphavspirater, pratande fiskar och en julgalen ledare!"

Daniel Karlsson och Malin Marmgren

Foto: Alexander Donka

Illustratör
Emmy Wahlbäck

Se komplett rollista och övriga medskapare på vår hemsida.

Vem passar det för?

Grundskola åk 1–6

Årets kalender passar bra både för låg- och mellanstadiet i grundskolan.

Den här lärarhandledningen innehåller frågor, tips och material till 2026 års julkalender: Djuphavsjul. Vi hoppas att du som lärare blir inspirerad att lyssna på julkalendern tillsammans med dina elever.

I julkalenderns ljuddrama möter eleverna en spännande produktion som övar **hörförståelse**, vidgar deras **ordförråd** och tränar **förmågan att tolka en berättelse**. Kopplingar finns till Lgr 22.

Vi har skapat frågor till varje avsnitt för att kunna stämma av hörförståelse och även diskussionsfrågor för samtal efter lyssningen. På julkalenderns hemsida/appsida finns det fler roliga saker kopplat till lyssningen, till exempel färgläggningsbilder och tävlingar.

Hemsida för Julkalendern i Barnradion 2026: sverigesradio.se/julkalendern

Anpassad skola åk 6–9 och anpassad gymnasieskola

Barnradion har ett samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). De rekommenderar årets kalender för åk 6-9 anpassad grundskola och individuella programmet i anpassad gymnasieskola.

Kopplingar finns till anpassade skolans läroplan Lgra 22 och Lgyan 25. **På myndighetens sida** kan du ladda ner en **anpassad lärarhandledning.** I den finns samma frågor per avsnitt lätt omskrivna samt även andra former av stödmaterial. Direktlänk: www.spsm.se/sr-julkalender2026

Hemsida för Specialpedagogiska skolmyndigheten: spsm.se

Hur ni lyssnar

Varje avsnitt är 10 minuter långt och det kommer ut ett nytt varje dag 1-24 december. Avsnitten som släpps kl. 05.00 finns bara hos Sveriges Radio i vår **app**, på vår **hemsida** eller i **P4**.

Lyssna genom webbläsare eller app:
Vår app Sveriges Radio finns att ladda ner kostnadsfritt via App Store eller Google Play. Från webbläsare går du in på sverigesradio.se/julkalendern

På måndagar:
Lyssna ikapp på lördagens och söndagens avsnitt med eleverna innan måndagens avsnitt. Men om tre avsnitt på raken känns för långt, kan du välja att dela upp lyssningen på flera tillfällen under dagen, eller **läsa sammanfattningarna för helgens avsnitt högt** innan lyssning på måndagens avsnitt.

På skollovet:
Berätta för eleverna att det går att lyssna på julkalendern antingen via **appen Sveriges Radio**, på julkalenderns **hemsida** eller **i P4** vardagar 06.50 och 18.35, helger och julafton 09.50.

Material från oss, på vår hemsida och app

Affisch till klassrummet:
Ladda ner en A3-affisch och sätt upp för att väcka intresse.
[Affisch]

Färgläggningsbilder:
I den här handledningen finns färgläggningsbilder för utskrift och samma bilder finns även digitalt:
[Färgläggningsbilder]

Persongalleri, ljud och bild:
Lyssna gärna igenom ljudklippen där karaktärerna presenterar sig och lär känna rösterna innan lyssningen. Bild och namn på karaktärerna, finns här i handledningen, kan användas som stöd till lyssning och samtal.

Färgläggningsbilder och persongalleri för utskrift finns sist i handledningen men även på hemsidan och i appen

Inför lyssning på avsnitt 1, introduktion

Året är 2246. Djupt nere på havets botten ligger en kapsel av glas, med en hel stad inuti. Där har människoinvånare levt i 200 år och där bor barnen Vallma och Alliot.

När vi möter Vallma och Allott är det julens första dag, 1 december – eller som det heter i Kapseln, kulember. Ja, i Kapseln firar man jul hela kulember, alla dagar. Det har chefsteknologen Knat bestämt, för han är helt galen i jul. KUL JUL är det som gäller!

Men det finns en sak som inte är så kul, och det är att Vallmas pappa är försvunnen. Pappa Mande gav sig av mot ytan, men han har varit borta i nästan tre år nu. Vallma är orolig, för där ute finns undervattenspirater.

Och hur står det till med Kapselns teknikhjärta egentligen? Är invånarna verkligen trygga där nere?

Det är en spänningsfylld och rolig berättelse ända fram till sista avsnittet!

TIPS!
Läs introduktionen högt för klassen inför första lyssningen. Det skapar intresse och gör det lättare att komma in i ljuddramat.

Sätt gärna upp persongalleriets karaktärer i klassrummet som ett visuellt stöd till rösterna i ljuddramat.

Kopplingar till Lgr 22

SVENSKA
Julkalendern Djuphavsjul är ett äventyr som utspelar sig 200 år framåt i tiden och stora delar av handlingen utspelar sig under havsytan. Litteraturgenren **science fiction** kan kopplas samt frågeställningar om **framtid, teknik, havsmiljö** och reflektioner om **miljöfrågor**. Även kompisrelationer och känslan *hopp* utforskas. De ca 10 minuter långa avsnitten tränar hörförståelse som lärare kan stämma av med hjälp av våra frågor. Med avsnittens diskussionsfrågor kan spännande samtal skapas.

I ämnet svenska kan Djuphavsjul ge eleverna förutsättningar att utveckla:
”Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.”
”Förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften”
Koppling till centralt innehåll åk 1–3:
”Att återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap i texterna och jämföra med egna erfarenheter.”
”Strukturerade samtal. Att berätta om vardagliga händelser samt att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Att lyssna, ställa frågor och ge kommentarer.”
”Att lyssna aktivt och återberätta viktiga delar av ett innehåll.”
Koppling till centralt innehåll åk 4–6:
”Resonemang om texter med koppling till sammanhang inom och utanför texten samt till den egna läsupplevelsen.”
”Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer och i samband med demokratiska beslutsprocesser.”
”Berättande texters budskap, språkliga drag och uppbyggnad. Tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.”

BILD
Att lyssna på en berättelse ger ofta bilder i huvudet och eleverna kan uppmuntras att rita fritt enskilt eller göra en stort konstverk tillsammans av allas teckingar. Att **söka fakta och referensbilder** passar särskilt bra till Djuphavsjul där vi möter en havsvärld med stora visuella möjligheter! Prova även att lyssna någon gång utan att visa avsnittsbilden och reflektera i klassen över skillnaden i upplevelse.

I ämnet bild kan Djuphavsjul ge eleverna förutsättningar att utveckla:
”Förmåga att kommunicera med bilder för att uttrycka budskap.”
”Förmåga att utveckla idéer samt välja och motivera tillvägagångssätt utifrån syftet med bildarbetet.”
Koppling till centralt innehåll åk 1–3:
”Framställning av berättande bilder, till exempel sagobilder.”
”Teckning, måleri, modellering och konstruktion.”
Koppling till centralt innehåll åk 4–6:
”Framställning av berättande och informativa bilder, till exempel serier och illustrationer till text.”
”Teckning, måleri, tryck och tredimensionellt arbete.”

NATURORIENTERADE ÄMNEN, FYSIK
Årets julkalender är full av spännande kopplingar till **biologi, fysik och kemi**. Att **reflektera över livets förutsättningar och människans uppfinningsrikedom** med utgångspunkt från handlingen kan ge eleverna möjlighet att koppla verklighet och behov till naturorienterade ämnen. Fundera till exempel på hur invånarna i kapseln gör för att skapa luften de andas nere i vattendjupet?

I ämnet Fysik kan Djuphavsjul ge eleverna förutsättningar att utveckla:
”Kunskaper om fysikens begrepp och förklaringsmodeller för att beskriva och förklara samband i naturen och samhället”
”Förmåga att använda fysik för att granska information, kommunicera och ta ställning i frågor som rör energi, teknik och miljö”
Koppling till centralt innehåll åk 1–3:
”Vattnets olika former: fast, flytande och gas. Avdunstning, kokning, kondensering, smältning och stelning.”
”Några blandningar och hur de kan delas upp i sina olika beståndsdelar, till exempel genom avdunstning och filtrering.”
Koppling till centralt innehåll åk 4–6:
”Kritisk granskning och användning av information som rör fysik.”
”Observationer och experiment med såväl analoga som digitala verktyg. Planering, utförande, värdering av resultat samt dokumentation med ord, bilder och tabeller.”

Frågor per avsnitt

Tips! **För lördags- och söndagsavsnitten** har vi skrivit sammanfattningar som kan läsas upp på måndagar, om klassen inte har möjlighet att lyssna på flera avsnitt på måndagen.

AVSNITT 1
(Läs gärna **introduktionen** på sida 3)

Ord och uttryck: Kapsel, havets botten, djuphavsfiskar, kapselklocka, chefsteknolog, inspelning

Frågor på handlingen:
• Vad är Kapseln för något?
Svar: Kapseln är en gigantisk bubbla av glas som ligger på botten i djuphavet. Kapseln inhyser en stad med människoinvånare. Alla invånarna har en kapselklocka. (Den är som en klocka, hälsomätare och telefon i ett.)
• Vilka är Vallma och Alliott? Vad får du veta om dem?
Svar: De är två barn som är födda och uppväxta i Kapseln. De är kompisar och de går i samma klass. Vallmas pappa är försvunnen.
• Knat har en julshow på torget. Men vad hörs oväntat i högtalarna?
Svar: En röst som säger att kapseln är i fara. Det är Vallmas försvunna pappas röst!

Diskussionsfrågor:
• Det har gått 1001 dagar sedan pappa gav sig av mot ytan. Varför kan Vallma inte sluta hoppas att pappa Mande ska komma tillbaka, även när vuxna säger att han kanske inte gör det?
• Reflektera över vad som menas med uttrycket ”Hoppet är det sista som dör”?

Kreativ övning för klassen i ett längre projekt under lyssningen: Hur fungerar livet i Kapseln?
1. Börja med att i stor grupp med att fundera på vad människorna behöver för att leva i kapseln i havet. Behov kan vara mat, luft, byggnadsmaterial, ljus, energi. Skriv upp på tavlan de behov som klassen kommer fram till.
2. Dela upp klassen i små grupper till de olika behovs-rubrikerna. Låt klassen arbeta med de olika problemen, och låt vetenskap och fantasi blandas. Redovisa både faktainsamling samt fantasilösningar och reflektera över dem.

AVSNITT 2
Ord och uttryck: konstgjord, chefsteknolog, inspelning, brus, kapselklocka, filter, högtalarsystemet

Frågor på handlingen:
• Vallma har hört sin pappa Mandes röst i högtalarna. Men hur reagerar Knat när han hör meddelandet?
Svar: Knat försöker prata bort barnen och säger att han bara hör brus.
• Vallma säger till mamma att pappa har lovat att komma tillbaka. Vad säger mamma Miljeja då?
Svar: ”Ibland lovar man saker man inte kan hålla”.
• Alliott har tvättat meddelandet från brus så det hörs bättre. Vad hörs i meddelandet nu?
Svar: Pappa Mande säger ”vi har inte mycket tid kvar” ”ytan är bebolig”, ”det faller snö från himlen” och ”kom upp!”

Diskussionsfrågor:
• Vallma och Alliot sitter på en konstgjord kulle på kvällen. Hur skulle det vara att leva i en kapsel av glas tror du?
• Finns det något du inte skulle kunna göra i en kapsel i det mörka djup-havet, som du kan göra där du lever i dag?

FÖRE LYSSNINGEN:

Vad hände i avsnittet i går? Återberätta kort.

Gå igenom ord och uttryck som eleverna kan möta i avsnittet.

EFTER LYSSNINGEN:

Stäm av hörförståelsen med frågor på handlingen

Skapa ett givande samtal med våra diskussionsfrågor eller lös en kreativ uppgift

AVSNITT 3
Ord och uttryck: Ljusfiashowen (=en skolshow den 13 dec), tvåhundra-plussare, Gamlingkollektivet, måsar, vårdare, sollampa, trams

Frågor på handlingen:
• Svarar Vallmas lärare på frågan om varför människor inte kan leva på ytan?
Svar: Nej, hon svarar inte på frågan, bara att ”hon som lärare vet mest”.
• Varför går Vallma och Alliot till Gamlingkollektivet?
Svar: De vill träffa Sarah och andra gamlingar som minns hur det var att leva på ytan.
• Vad händer när barnen spelar upp pappans meddelande för Sarah och de andra gamlingarna?
Svar: Gamlingarna känner igen ljudet av måsar. Det finns liv! Då säger Sarah att de måste ta sig till ytan, med Berit.

Diskussionsfrågor:
• Varför är allt detta med om man kan leva på ytan så viktigt för Vallma tror du?
• Vad tänker du om att Vallma och Alliot smiter från skolan, alltså skolkar, för att söka upp gamlingarna?
• Sarah är 230 år! Kan människor leva så länge i dag? Hur har hon blivit så gammal i Kapseln tror du?

Kreativ övning: Rita minnen av jordytan i december
Sarah och de andra gamlingarna berättar om hur de kommer ihåg att det såg ut på jordytan. **”Solen var varm, snön var kall. Jularna var fina, stjärnor fanns i fönstren och stearinljus var tända.”**
Uppgift: Rita ditt december 2026!
1. Rita först en stor tankebubbla.
2. I tankebubblan ritar du en bild eller ett kollage av bilder över vad du kommer minnas från december 2026. Titta ut genom fönstret, vad ser du? Rita in fler saker som finns där du bor, eller i ditt hem, i butiker, eller hur du känner.

AVSNITT 4
Ord och uttryck: audioguide, museum, sluss, slussport, räddningsubåt, kontrollpanel, avfärd, vattenfyllning

Frågor på handlingen:
• Vad visar det sig att Berit egentligen är?
Svar: Berit är inte en person utan en gammal räddningsubåt som står i en sluss på museet.
• Vad händer när Sarah trycker på knappen START i ubåten?
Svar: Ubåten startar och börjar förbereda sig för att åka i väg. Vallma och Alliot måste ta varsitt viktigt beslut.
• Vilka åker i väg med ubåten?
Svar: Vallma åker i väg med Sarah. Alliot stannar kvar i Kapseln.

Diskussionsfrågor:
• Tycker du att Sarah gör rätt som startar ubåten, eller borde hon ha gjort på ett annat sätt?
• Varför tror du att Vallma väljer att åka i väg med ubåten trots att det är farligt?
• Hur tror du att Alliot tänker när han väljer att inte följa med?

Kreativ övning: Improvisera en scen
1. Bygg en startpanel av enkla saker du hittar i klassrummet. Skapa tre knappar. Arrangera stolar till en ubåtshytt.
2. Låt eleverna jobba 3 och 3 och prata ihop sig om tre funktioner till knapparna tillsammans. (Som exempel: *start*, *ytläge*, *pizzaservering*).
3. Alla tre elever ska sedan vilja trycka på varsin knapp i scenen. Elevgruppen bestämmer innan vem som vill vad.
4. Improvisera en kort scen!

AVSNITT 5 (Lördag)
Sammanfattning: Vallma och Sarah befinner sig i ubåten Berit långt ute i det mörka djuphavet, utan att riktigt kunna styra. Vallma och Alliot pratar genom kapseltelefonen och blir osams när de tycker olika. Samtidigt provar Sarah olika knappar utan att veta vad knapparna gör. Vallma bestämmer sig ändå för att fortsätta mot ytan för att hitta sin pappa. Plötsligt startas ytläget och en lucka börjar öppnas, trots att de är djupt nere i havet. Situationen blir snabbt farlig.

Ord och uttryck: djuphavet, becksvart, spak, räddningsaktion, högtalare, instruktionsbok, signal, konserverad, ytläge

Frågor på handlingen:
• Vet Sarah eller Vallma hur man styr ubåten Berit?
Svar: Nej, ingen av dem vet hur man styr.
• Alliott ringer Vallma. Hur är stämningen mellan dem?
Svar: Inte så bra. De tycker olika, blir osams och känner sig svikna av varandra.
• Vad har de att äta i ubåten?
Svar: Flera hundra konservburkar med 200 år gammal tacopaj.

Diskussionsfrågor:
• Sara tar av sig sin kapselklocka, den som mäter hennes hälsa och lägger den i skräpkorgen. Vad tror du Sarah menar när hon säger att ”livet måste få vara lite farligt”?
• Vallma vill hitta sin pappa, det vet vi. Men varför tror du Sarah vill tillbaka till ytan igen?

Kreativ övning: Samla fakta om djuphavet
1. Vad kan Vallma och Sarah se från ubåtens fönster? Leta fram fakta.
2. Rita eller skriv ut en bild och skriv en kort faktatext om vad som kan finnas utanför ubåtens fönster.
Sätt upp! Hela klassens fakta blir en gemensam faktasamling om djuphavet.

AVSNITT 6 (Söndag)
Sammanfattning: I Kapseln möter Alliot mamma Mileja men han berättar inte var Vallma är. I ubåten Berit blir det panik när luckan håller på att öppnas djupt nere i havet. I sista stund lyckas Sarah stoppa öppningen. Mamma Mileja ringer genom kapselklockan men Vallma vågar inte berätta sanningen om var hon är. Berit styr vidare i mörkret och ett stort stim av fiskar omringar ubåten. Med hjälp av en översättare i Berit försöker de prata med fiskarna, som inte låter så trevliga. Men kanske de ändå vet var pappa Mande är? De följer med fiskarna till ett vrak på havets botten. Men plötsligt fastnar ubåten i ett stort nät!

Ord och uttryck: ytläge, bajstank, översättningen, stim, vrak, nät, översätt (översättningsfunktion)

Frågor på handlingen:
• Mamma ringer. Var säger Vallma då?
Svar: Vallma berättar inte att hon är i en ubåt, bara att hon ska ta hand om Sarah ett tag.
• Berit omringas av tusentals fiskar. Hur gör Sarah för att prata med dem?
Svar: Hon aktiverar ubåtens översättningsfunktion för icke-mänskliga språk.
• Vad händer när ubåten följer efter fiskarna?
Svar: De ser först ett gammalt båtvrak på botten. Berit fastnar sedan i ett stort nät och sitter fast.

Diskussionsfrågor:
• Översättningsfunktionen är en intressant uppfinning i ubåten. Den kan översätta icke-mänskliga språk. Vilka havsvarelser hade du riktat den mot?
• Vad skulle du vilja fråga havsvarelsen du valt?

Kreativ övning: Skriv dialog
Skriv ett samtal, en dialog, med ett valfritt havsdjur som lever i havet.

1. Bestäm vilken art du ska möta. Leta rätt på några fakta om arten.
2. Tänk dig att du är ute och åker i en ubåt med en översättar-manick.
Hitta på en egen dialog där du och något havsdjur möts.

Havsdjur =
djur som lever i havet, till exempel fiskar, snäckor, krabbor, koraller och havsanemoner.

En bra start kan vara:
- Hej (*artnamn*)! Vad gör du?
- Hej människa! (Havsdjuret svarar och ställer en fråga tillbaka)

(... samtalet fortsätter)

AVSNITT 7
Ord och uttryck: kapselklocka, uttagning, spöknät (=kvarglömt fiskenät i havet) avståndsmätare

Frågor på handlingen:
• Alliott är i skolan. Varför känner Alliot sig inte glad inför uttagningen till Ljusfia?
Svar: Alliott tänker på Vallma och saknar henne. De skulle ha gjort uttagningen tillsammans.
• Vad händer i ubåten där Vallma och Sarah är?
Svar: De sitter fast i ett stort spöknät och kan inte komma loss trots att de försöker.
• Hur vet Vallma att hennes pappa är nära? Får de kontakt?
Svar: Hennes kapselklocka har en avståndsmätare som meddelar att pappas kapselklocka är nära. Från ubåten Berit ser de en annan ubåt, men den åker förbi … utan att ta kontakt.

Diskussionsfrågor:
• Vad är ett spöknät?
• Varför tror du människor lämnar prylar i havet?
• Vad kan fiskarna göra åt skräp som människor lämnar i havet?
• Finns det något som är bra att ha för fiskar som människor kan lägga i hav och sjöar?

Kreativ övning: Ta reda på mer om människans påverkan på havet
Undersök människors påverkan på havet, hitta både bra och dåliga saker. Jobba i små grupper, diskutera och presentera för klassen så klassen får en bred bild av människan och havet idag.
Tips! Om ämnet känns stort kan ni se efter viket hav som är närmast er skola och börja där.

AVSNITT 8
Ord och uttryck: supersonisk turbomotor (= jetmotor), svagaste punkten, dockning, expedition, farkost

Frågor på handlingen:
• Hur lyckas Vallma och Sarah ta sig ur spöknätet?
Svar: De startar en stark motor och kör mot ett litet hål i fisknätet tills nätet spricker.
• Vad händer när Alliott förs till Knat för att be om ursäkt?
Svar: Knat tycker att Alliott är begåvad!
• Vad händer när Vallma och Sarah går in i den andra ubåten?
Svar: Det är mörkt och tyst, men de hör ett kattlikt morrande och möter röster. Röster som inte tillhör en katt eller Vallmas pappa.

Diskussionsfråga:
• Sara är supergammal och Vallma är ett barn. Vem ska egentligen bestämma och ta ansvar för resan tycker du? Utveckla gärna dina tankar med resonemanget *Å ena sidan… Å andra sidan…*

AVSNITT 9
Ord och uttryck: verkstad, uppfinningar, pirater, skattkista, fängelsehåla, plundra

Frågor på handlingen:
• Vad vill Knat att Alliott ska göra?
Svar: Hacka/manipulera allas kapselklockor på Ljusfia-showen.
• Vad säger piraterna att de har gjort med Vallmas pappa?
Svar: De säger att han fick piraternas gamla ubåt och åkte mot ytan.
• Piraterna vill kasta ut sina fångar Vallma och Sarah i havet. Men händer då?
Svar: Gojan påminner om att det finns ”piratheder”, det vill säga en regel om att fångarna kan spela kort om sina liv. Piraterna tar fram ”Dödens kortlek”.

Diskussionsfrågor:
• Hur tror du att Vallma känner sig när hon inser att pappan inte är på skeppet, bara hans klocka? Kan du sätta några ord på de känslorna?
• Piraterna låter sina fångar Vallma och Sarah spela kort om sina liv för i hederskodexen ”piratheder” finns regler för pirater. Reflektera över vad en hederskodex är.
(Lärartips! Kan jämföras med regler i en idrott eller kanske regler i en nätgemenskap på internet.)

Kreativ övning: Rita
En piratubåt! Hur kan en sådan se ut? Rita fritt din egen version medan du lyssnar.

AVSNITT 10
Ord och uttryck: olycksbådande, teknikhjärtat, syntetiskt, grubblar, plundrat, avfärd

Frågor på handlingen:
• Vad är det som står på spel när Sarah spelar kort mot piraterna?
Svar: Om hon förlorar kastas hon och Vallma i havet. Om hon vinner får de tillbaka sina saker och Berit.
• Vad får Alliot veta om teknikhjärtat i Knats verkstad?
Svar: Att teknikhjärtat håller hela kapseln i gång. Och teknikhjärtas energi kan ta slut!
• Hur lyckas Sarah vinna kortspelet?
Svar: Hon fuskar genom att gömma bra kort i ärmen och använda dem vid rätt tillfälle.

Diskussionsfråga:
• Sarah berättar inte för Vallma att hon är bra på att spela Uno. Hon låtsas i stället vara lite extra gaggig i stället när hon sätter sig vid spelbordet. Varför gör hon så, tror du?
• Hur viktigt är Teknikhjärtat för Kapseln? Vad händer om energin tar slut?

Kreativ övning: Design
1. Ta en befintlig Uno-kortlek och dela ut varsitt kort till varje elev.
2. Eleven ska rita av formen (kalkera kortets form) och göra samma kort på ett papper men addera piratdetaljer till designen. Visa gärna inspiration till skapandet som bilder på fiskskelett, fasliga djuphavsvarelser och pirat-prylar som slitna döskalleflaggor, ögonlappar, skattkistor. Tänk också på att berättelsens pirater spelar musik.

AVSNITT 11
Ord och uttryck: röstmeddelande, tillfångatagen, desperat, verkstad, säkerhetssystem, snösystem, drivrem

Frågor på handlingen:
• Vad får Vallma veta när hon lyssnar på sin pappas meddelanden?
Svar: Hon hör att Mande blev tillfångatagen av pirater och meddelande det till Knat. Knat visste alltså, men gjorde ingenting.
• Varför ringer Vallma till Alliot?
Svar: Hon har förstått att Knat inte går att lita på och vill varna Alliott.
• Vad gör Alliot tillsammans med Knat i verkstaden? Och hur är relationen mellan dem?
Svar: De jobbar med snösystemet. Alliot och Knat börjar bli goda vänner!

Diskussionsfrågor:
• Vallma försöker varna Alliott. Har du någon gång försökt berätta något viktigt för någon som inte lyssnade på dig? Hur kändes det? Kan du sätta några ord på de känslorna?
• Varför tror du Knat umgås med och är så snäll mot Alliott? Kan det finnas en baktanke, eftersom Alliott är så bra på teknik? Förutspå – vad tror du kommer hända i berättelsen?

Kreativ övning: Skriv om teknik med fantasi (science fiction)
Rita och beskriv i text hur ett eget snösystem med varm snö skulle fungera. Vilket material skulle behövas i stället för vatten, som ju måste vara kallt för bilda snöflingor? Vad är fluffigt och varmt samtidigt? Låt fantasin flöda!
Använd rubriken: Hur man gör varm snö

AVSNITT 12 (Lördag)
Sammanfattning: Vallma och Sarah åker upp mot ytan i ubåten Berit. De äter tacopaj och tittar ut på märkliga havsdjur och lysande växter. När de närmar sig ytan blir vattnet ljusare och till slut bryter de igenom. De kommer upp till land och möter starkt solljus, vind och måsar. Vallma ser något oväntat: marken är täckt av plast i stället för natur. Sarah blir ledsen och tappar hoppet. Vallma ringer sin mamma och berättar. Samtidigt blåser det upp till storm och de inser att de måste ta sig därifrån snabbt.

Ord och uttryck: Självlysande, tvärstannar, ramp, landgång, svalorna, ytläge, måsar

Frågor på handlingen:
• Vad ser Vallma och Sarah när de åker upp mot ytan?
Svar: De ser liv, självlysande varelser i havet runt dem. Havet blir ljusare.
• Vad får Sarah att gråta när de kommer upp till land?
Svar: Hon ser att marken är täckt av plast och skräp i stället för natur.
• Vem ringer Vallma till nu när hon är på ytan och vad berättar hon?
Svar: Vallma ringer till mamma och berättar att hon och Sarah är på ytan och att det inte finns något liv där.

Diskussionsfrågor:
• Varför tror du människor bor i en kapsel i det djupa havet? Vad skulle få människor att göra det?
• Vad gissar du att det var som hände på jordytan? Vad det krig, en miljökatastrof, eller något okänt från rymden?
• Vad kan människor tänka på så att framtiden inte blir som i berättelsen? Diskutera fram några saker som känns viktiga för klassen.

AVSNITT 13 (Söndag)
Sammanfattning: Vallma och Sarah är ute på Plastön när marken börjar röra sig och vatten tränger upp under deras fötter. Det stormar! Vallma vill tillbaka till Berit, men Sarah vill stanna kvar. En nervös Alliot är i Kapseln där han lyckas genomföra en stor Ljusfia-show som får allas klockor att lysa och spela musik. Samtidigt på plastön driver ubåten Berit bort i stormen, och Vallma måste hoppa i havet för att försöka fånga ubåten.

Ord och uttryck: "blåser upp till storm", plast-ö, "puls som bultar", utrustning, aktiveringskod, slitit sig, driver, sprattlar

Frågor på handlingen:
• Vad händer med marken under Vallma och Sarah på Plastön?
Svar: Marken börjar röra sig och vatten tränger upp genom plasten under deras fötter.
• Vad lyckas Alliot med under Ljusfia-showen? Vad tycker hans klasskompisar om det?
Svar: Han får alla kapselklockor att börja lysa och spela upp ett personligt meddelande från Knat.
• Vad gör Vallma till slut när ubåten Berit driver bort i stormen?
Svar: Vallma hoppar i havet för att försöka nå Berit, trots att hon inte vet om hon kan simma.

Diskussionsfrågor (kolla-upp-frågor):
• Kapseln ligger omgiven av vatten, men ändå kan inte någon invånare simma … Skulle människor kunna simma i havet på det djup där Kapseln ligger? (3810 meter under ytan.)
• Kan du nämna några landlevande arter på jorden som faktiskt kan simma direkt när de nuddar vatten?

Kreativ övning: Återbruk – gör en luciakrona av skräpdelar!
Om du vill prova återbruk och samtidigt fira Lucia/Ljusfia så kan du göra din egen kreativa luciakrona av återbrukat material. Bli en ljus-spridare!
Gör så här:
1. Hitta och rengör funna plastdelar eller kartongdelar. Till exempel mjölkkartonger eller plastflaskor. Klipp och planera ut en form.
2. Använd ståltråd eller tejp. Vira ihop delarna så den passar ditt huvud. Sätt i någon ljus-spridare i någon form.
Tänk på brandfaran! Använd batteridrivna ljus eller flera små ficklampor i stället för stearinljus. Reflexer kan också fungera bra. Ta isär och återvinn alla delar när dagen är över.

AVSNITT 14
Ord och uttryck: högteknologisk, räddningsaktion, rykten, ring- och meddelandefunktionen, "ohoj!", tålamodsrekord, lastrum, förväxling

Frågor på handlingen:
• Vad händer med Vallma när hon hoppar i vattnet?
Svar: Hon kan inte simma och vinden driver henne åt fel håll i stormen.
• Knat ber Alliot stänga av ring- och meddelandefunktionen i Kapselklockorna. Vad får det för konsekvenser?
Svar: Om Alliot stänger av allas kapselklockor så kan ingen kan ringa någon annan … Vallma kan alltså inte höra av sig.

• Hur blir Vallma och Sarah räddade?
Svar: Piraten Gojan dyker upp i ubåten, han drar upp Vallma ur vattnet och sedan hämtar de Sarah på plastön.

Diskussionsfrågor:
• Varför har Gojan smugit ombord på Berit tror du? Vad tänker du om att Gojan hjälper Vallma och Sarah, trots att han är en pirat? Han hade ju kunnat åka i väg själv med Berit?
• Varför tror du att Vallma ändrar sig och vill åka hem till Kapseln i stället för att fortsätta mot ytan?

AVSNITT 15
Ord och uttryck: marschfart, spegelbild, museet, förvaringsrum, radio, morsekod, koordinater, beboelig

Frågor på handlingen:
• Vad gör Knat i stället för att starta en räddning av Milejas dotter Vallma?
Svar: Han lurar Mileja till museet och låser in henne i ett rum så att hon inte kan hjälpa till.
• Vad hör Vallma och de andra när de lyssnar på radion i ubåten Berit?
Svar: De hör att Vallmas pappa sänder radio, han är vid liv!
• Vad varnar Vallmas pappa för i sitt meddelande?
Svar: Han säger att Kapseln är i fara och att de inte ska lita på Knat.

Diskussionsfråga:
• Knat ljuger och låser in Mileja istället för att åka och rädda Vallma. Vad betyder "att kunna lita på någon"?
• Hur märker man om någon går att lita på eller inte?

Kreativ övning: Var är platsen? Koordinater på en karta
Hitta platsen som pappa Mande pratar om på en riktig karta över Sverige!

Förklaring: Koordinater är ett sätt att beskriva exakt var en plats finns på jorden. Tänk dig att jorden har ett rutnät, ungefär som ett koordinatsystem i matte. Ena siffran **57.6,** (nord/syd) visar hur långt upp eller ner platsen är, och den andra siffran **12.24** (öst/väst) visar hur långt åt sidan den ligger. Tillsammans fungerar de som en adress på kartan. Pappa Mande finns på **57.6, 12.24**

Gör så här:
• Öppna Google Maps eller annan digital karta (på dator, surfplatta eller mobil).
• Klicka i sökrutan högst upp.
• Skriv in koordinaterna så här: **57.6, 12.24** (Använd punkt och kommatecken precis så.)
• Tryck på sök/enter.
• Kartan zoomar då in på rätt plats.
• Var är det i Sverige? Bor du i närheten?

AVSNITT 16
Ord och uttryck: teknikhjärtat, ljus-pelare, energi, i fara, jordklot, karta, sjökort, för evigt, koordinater

Frågor på handlingen:
• Vad är Teknikhjärtat enligt Knat? Varför är den prylen så viktig?
Svar: Det är Kapselns energikälla. Källan ger människorna energi till att skapa luft, vatten, värme och ljus.
• Varför har Vallma och de andra svårt att hitta pappan?
Svar: De har koordinater, men ingen karta som visar var platsen ligger.
• Hur lyckas de få ubåten Berit att lyssna och prata med dem?
Svar: De måste säga det magiska ordet “snälla Berit” för att ubåten ska förstå att de pratar med henne.

Diskussionsfråga:
Varför tror du att Berit bara lyssnar när man säger "Snälla Berit"?

AVSNITT 17
Ord och uttryck: säkerhetsfunktion, teknikhjärtat, nattläge, värmeslag, smitta, mediciner, ytläge

Frågor på handlingen:
• Vad berättar Sarah om hur det kändes att lämna ytan för att flytta ner i djuphavet?
Svar: Det kändes nödvändigt då och sorgligt med allt som var förstört på ytan.

• Vad ser Alliott när han öppnar en lucka där det står ”Rör ej”?
Svar: En grön knapp med bokstäverna U P P.
• Vad händer när ubåten Berit når fram till land? Kommer de till rätt plats?
Svar: Koordinaterna ligger en bit upp på land. Berit inte kan ta dem dit … för hon är ju en ubåt.

Diskussionsfrågor:
• Den där säkerhetsfunktionen som Knat vill att Alliot ska stänga av – Knat säger att han vill spara energi. Varför är energi viktigt för Knat tror du?
• Är energi viktigt för oss människor på jorden idag? Varför?

AVSNITT 18
Ord och uttryck: solnedgång, ek, radiomast, uråldriga, radiosändare, mikrofoner, manicker, ljusstråle

Frågor på handlingen:
• Vad ser Vallma, Sarah och Gojan när de kommer ut ur ubåten?
Svar: De ser en kall värld med solnegång över en frusen strand.
• Vad händer med Sarah under eken?
Svar: Hon somnar stilla in när snön faller och vaknar aldrig mer. Sarah dör.
• Hur hittar Vallma sin pappa?
Svar: Hon följer en ljusstråle från en radiomast och hittar honom i en stuga full med radioutrustning.

Diskussionsfrågor:
• Hur tror du att Sarah känner sig när hon får se land igen efter så lång tid? Hon har längtat dit.
• Var det modigt av Vallma att gå ensam i mörkret mot ljusstrålen? Vad tycker du? Skulle du vara rädd?

Kreativa övningar: Skriv ett farväl till Sarah från Vallma
I alla tider har människor haft olika sätt att ta farväl av dem som dött. Det kan se olika ut i olika kulturer och under olika tider. Ett sätt att ta farväl är att säga några ord om personen som har dött.
Uppgift: Låtsas att du är Vallma. Skriv några meningar som Vallma skulle kunna läsa högt som farväl till den döda Sarah under eken.

AVSNITT 19 (Lördag)
Från 19 december 2026 är det **jullov** för de flesta skolor. Tipsa klassen om att lyssna på de sista delarna i radio, i vår app eller på hemsidan! Ni som lyssnar klart efter lovet kan använda frågorna nedan.

Sammanfattning: Vallma träffar äntligen sin pappa Mande på ytan och de kramas och gråter efter lång tid ifrån varandra. Vallma berättar om resan och att Sarah har dött. Mande förklarar att Kapseln är i fara eftersom energin håller på att ta slut. Mande berättar att man behöver snö från ytan för att rädda allt. Samtidigt är Alliot i teknik-hjärtat med Knat som ger en förklaring till knappen. Pappa Mande och Vallma går tillsammans till Berit och möter Gojan igen. De leker i snön, men måste snart ta ett svårt beslut. Vallma vill följa med sin pappa tillbaka till Kapseln trots risken.

Ord och uttryck: energimätare, jordytan, säkerhetsfunktion, batteri, provrör, undermålig, pessimistisk, profetia

Frågor på handlingen:
• Mande berättar att Kapseln är i fara. Vad är det som är farligt?
Svar: Energin håller på att ta slut, och utan energi kan Kapseln inte fungera.
• När de är i teknikrummet, vad säger Knat till Alliot att knappen U P P betyder?
Svar: Knat ljuger och säger att det betyder Undermålig Pessimistisk Profetia.
• Vad lägger Mande i provröret?
Svar: Snö från Gojans snöboll.

Diskussionsfråga:
• Gojan startar ett snöbollskrig! Vad tycker DU bäst om med snö?

AVSNITT 20 (Söndag)
Sammanfattning: Vallma och hennes pappa Mande är på väg tillbaka till Kapseln i ubåten Berit. Under resan pratar de med Gojan via radion och Vallma oroar sig för om hennes mamma och Alliot lever. I Kapseln försöker Alliot hjälpa Knat att ändra i teknikhjärtat, men anar att något är fel. När Vallma och Mande närmar sig Kapseln släcker de lamporna för att inte bli upptäckta. Slussen öppnas i sista stund och de smyger in i mörkret. Där möter de plötsligt Knat, som lurar och tillfångatar pappa Mande.

Nya ord: undervattensvarelser, öppningsförfrågan, glasvägg, handbojor, radiobabbel, beboelig

Frågor på handlingen:
• Vilka åker i Berit ner mot Kapseln?
Svar: Vallma och pappa Mande. Gojan är kvar på ytan och sänder radio.
• Vad är pappas och Vallmas trepunkts-plan?
Svar: 1. Hitta mamma 2. Hitta Alliot 3. Ta sig till teknikhjärtat och försöka få Kapseln att åka uppåt
• Varför vet Knat att Vallma och Mande var på väg?
Svar: Han har lyssnat på radiosändningarna från Gojan.

Diskussionsfråga:
• Vad tänker du om att Knat har varit den ende som har haft hela kontroll på allt i Kapseln. Ingen har fått vara med och bestämma. Vad kallas det sättet att styra? Hur hade ett annat styrelsesätt kunnat vara?

Kreativ övning: Skriv en sidohistoria om Gojan
Gojan stannade kvar ensam på jordytan och han sänder radio. Men att känna sig helt ensam på jordytan kan vara jobbigt.
Uppgift: Ge Gojan ett husdjur!
Skriv en kort berättelse om hur Gojan träffar ett djur på ytan som han får sällskap av. Vilket slags djur finns i Sverige på vintern? Hur blir de vänner tror du? Rita gärna en bild eller en serie till din berättelse.

AVSNITT 21
Nya ord: flyr, kapseln, bojor, "procent kvar"

Frågor på handlingen:
• Vallma springer genom Kapseln när Sami tar tag i henne. Vad berättar Sami?
Svar: Sami berättar att Alliot är jättekänd som ”Lillchefen” nu. Och att de säkert kommer vara på Stora Torget i kväll.
• Vad får Alliot veta av Knat om Teknikhjärtat som faktiskt är sant.
Svar: Han får veta att energin håller på att ta slut. Och att UPP-knappen tar dem till ytan.
• Vallma hittar Alliott. Vad berättar hon om sina föräldrar som bevisar att Knat inte är snäll?
Svar: Knat har låst in Mileja och Mande.

Diskussionsfråga:
Varför skäller Knat så mycket på Alliott? Varför är han inte snäll längre? Vad tror du?

Kreativ övning: Gör lista på slangord från olika tider
Sami använder slangord som var populära när han var ung (På 2020-talet när Sami var ung, användes ordet ”slay” som en positiv förstärkning.) Som annat exempel sa man "kila" på 50-talet som slang för att spinga/gå och ”fräckt” var slang på 80-talet för när något var kul. ”Keff” var ett ord man använde på 90-talet när något var dåligt.
Uppgift:
1. Fråga äldre personer runt dig vad som var slangord när de var unga.
2. Gör en lista på ord och vilket årtionde det ordet användes.
Lärare: Samla in listorna, läs upp 20 valda ord och låt eleverna gissa rätt! Ordkul!

AVSNITT 22
Nya ord: hyllad, räddningsuppdrag, jordytan, behållare, julpepp, energinivå, larmsignal

Frågor på handlingen:
• Varför bjuder Alliot fram Vallma till mikrofonen?
Svar: För att hon själv ska berätta för alla Kapselns invånare var hon varit.

• Vallma visar provröret med kall snö som bevis på att hon varit på ytan. Vad händer då?
Svar: Knat äter upp snön!
• Vad händer i slutet av avsnittet?
Svar: Kapseln larmar själv att den är i fara och att energin nästan är slut. Det är bara 5 % kvar.

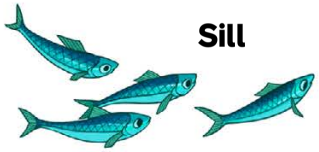
Diskussionsfrågor:
• Knat kallar Vallma för ”lilla Vallma”. Och han skojar om henne och gör henne löjlig inför alla. Varför gör han det tror du?
• Knat äter upp snön i Vallmas behållare! Vad betyder det för chanserna att åka upp till ytan?

Från avsnitt 23 publicerar vi inga svar på frågorna, för vi vill inte att det spännande slutet ska avslöjas.

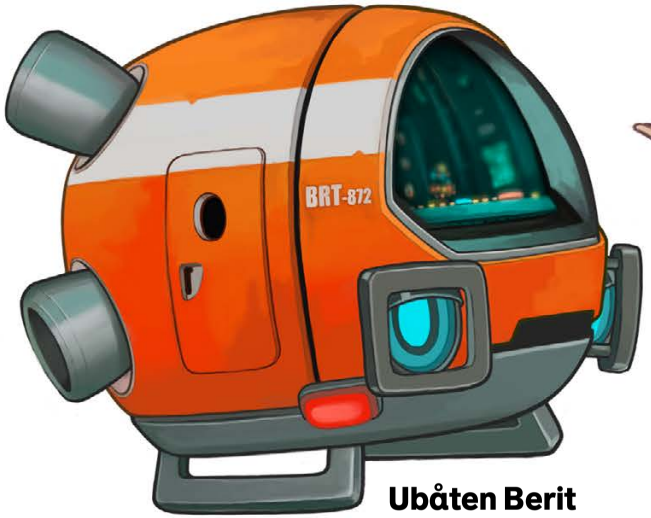
AVSNITT 23
Nya ord: säkerhetsfunktion, processer, larm, energi, behållare, analys, räddningsbåt
Frågor på handlingen:
• Varför blir Vallma arg på Alliot i Teknikhjärtat?
• Får Vallma och Alliott tag på det som de behöver?
• Varför springer Vallma och Alliot så snabbt genom Kapseln?
Diskussionsfrågor: Vad tror du skulle hända i Kapseln om all energi försvann? Hur skulle det vara med alla mänskliga behov som luft, värme, mat, dricksvatten?

AVSNITT 24
• Vad tyckte du om slutet?
• Vad tyckte du om hela julkalendern Djuphavsjul?
• Vilken var din favoritkaraktär?
• Är det något du hört om i kalendern som du skulle vilja veta mer om?

Sill

Ubåten Berit
(BRT-872)

Chefsteknolog Knat

Alliot

Vallma

Sarah

Illustration: Emmy Wahlbäck

Pappa Mande

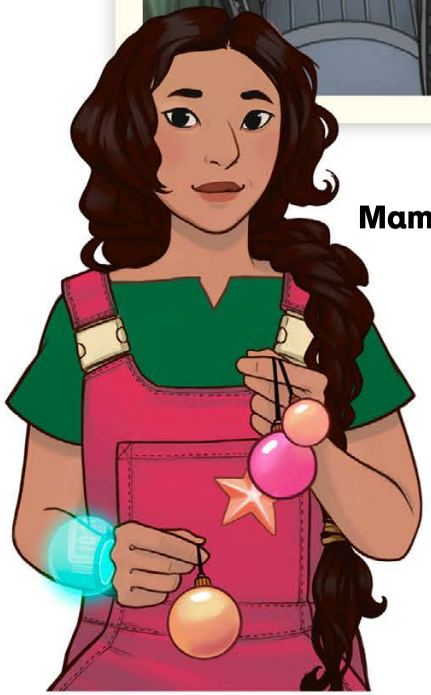
Piraterna

Gojan

Mamma Mileja

Kapselklocka

Läraren

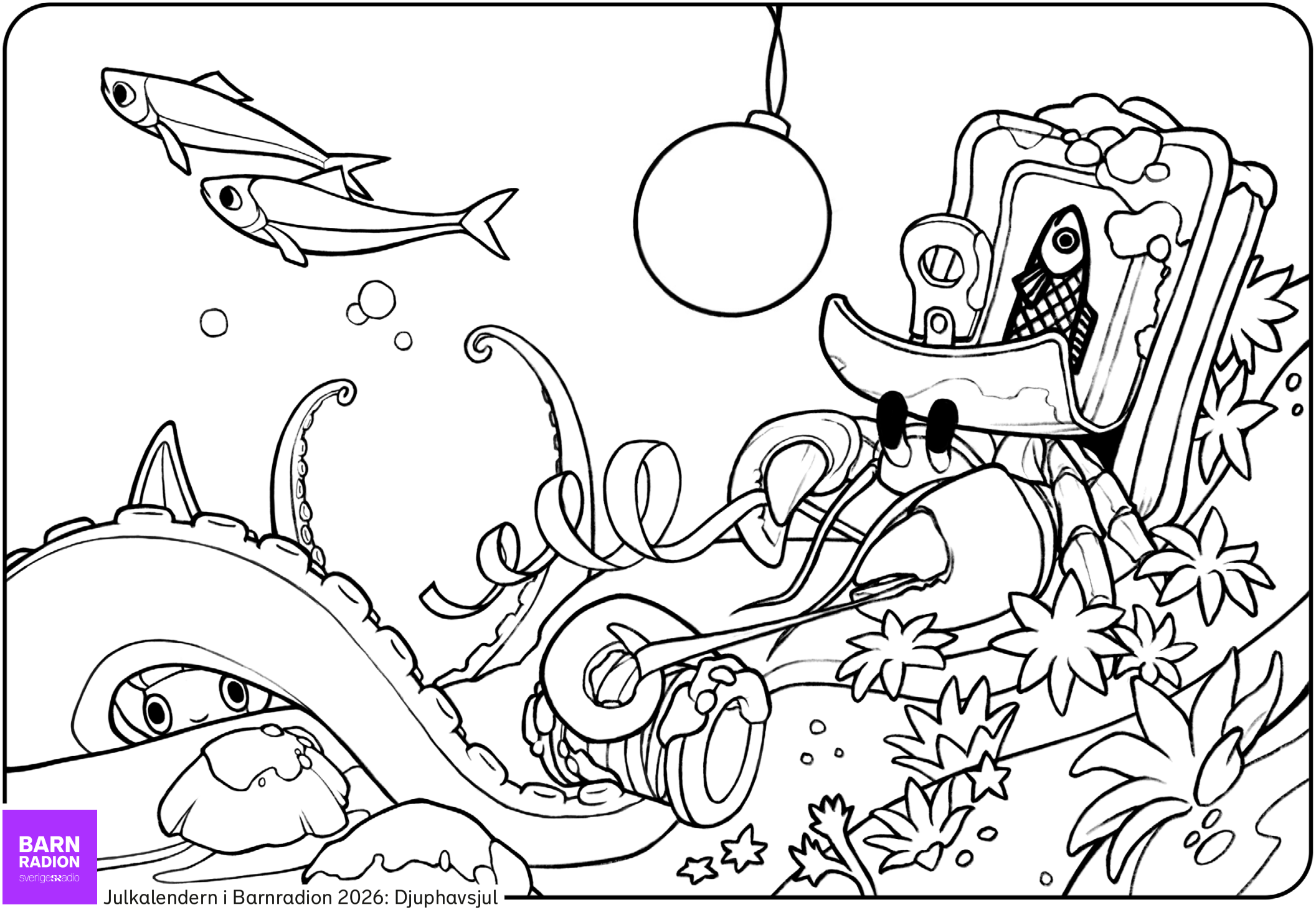
Illustration: Emmy Wahlbäck

BARN RADION sverigesradio

Julkalendern i Barnradion 2026: Djuphavsjul

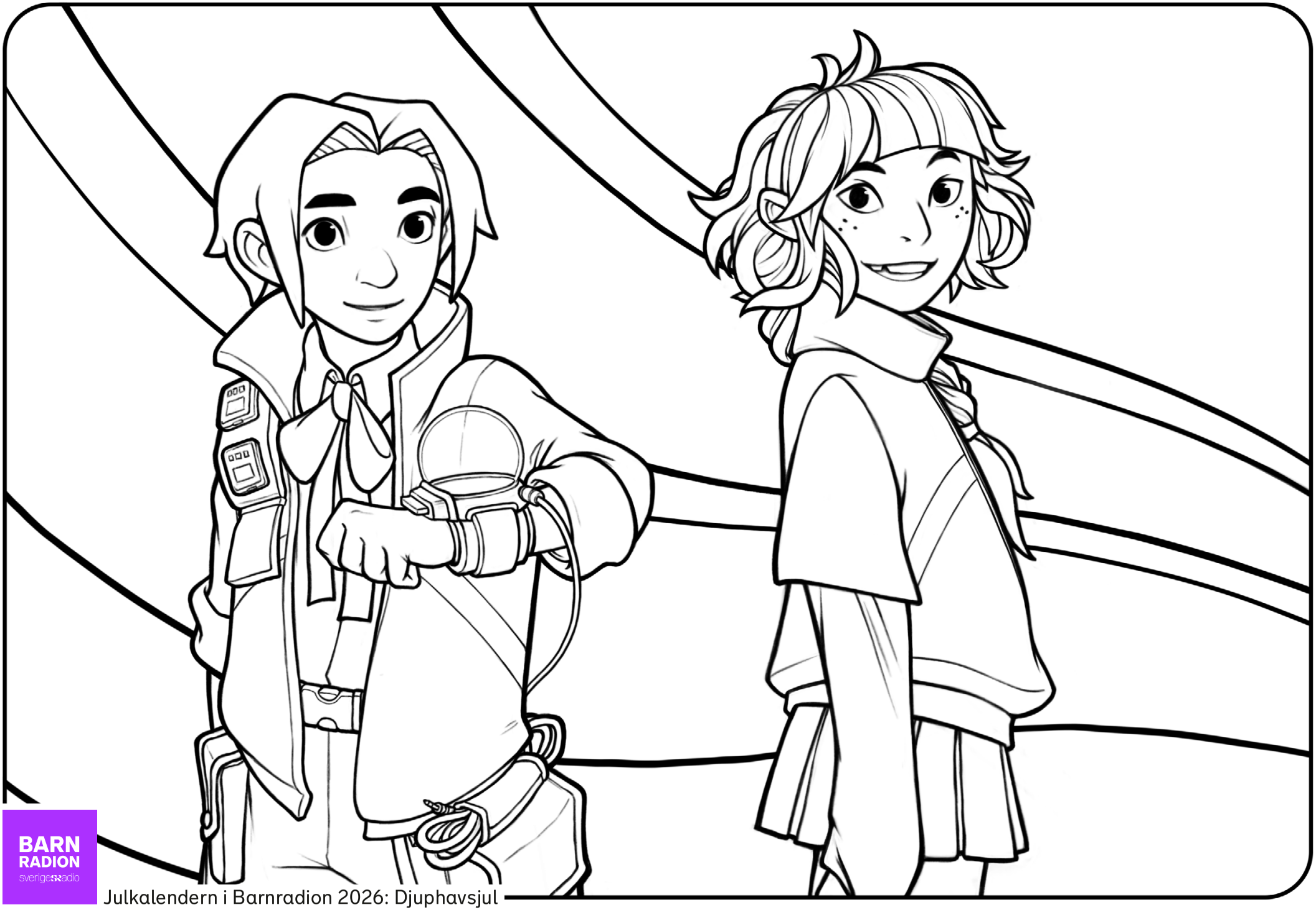
Illustration: Emmy Wahlbäck

BARN RADION sverigesradio

Julkalendern i Barnradion 2026: Djuphavsjul

Illustration: Emmy Wahlbäck

BARN RADION sverigesradio

Julkalendern i Barnradion 2026: Djuphavsjul

Illustration: Emmy Wahlbäck

Illustration: Emmy Wahlbäck

BARN RADION sverigesradio

Julkalendern i Barnradion 2026: Djuphavsjul

Illustration: Emmy Wahlbäck